

Toekomstprogramma 2018-2022

IEDEREEN TELT MEE

PVDA

Horst aan de Maas

Inhoudsopgave:

1.	De uitdaging.	P.3
2.	Sterke dorpen en buurten aan zet.	P.6
3.	Gemeente, open en eerlijk.	P.8
4.	Iedereen kan meedoen.	P.9
5.	Zorg is persoonlijk en niet ingewikkeld.	P.10
6.	Zeker zijn van goede meester of juf.	P.11
7.	Zeker zijn van een fijn huis en een goede buur.	P.12
8.	Zeker zijn van een eerlijk loon.	P.14
9.	Ruimte voor kunst en cultuur.	P.15
10.	Maatschappelijk verantwoord leven.	P.16

1. De uitdaging

Wij zijn Partij van de Arbeid Horst aan de Maas, een team van betrokken mensen, sociaal en groen. Inwoners van de verschillende dorpen. Binnen en buiten de gemeenteraad maken wij ons sterk voor een gemeente die er is voor haar inwoners. Wij zijn geïnteresseerd in het verhaal van inwoners die ideeën hebben om de uitdagingen van deze tijd lokaal aan te pakken. Wij zijn overtuigd van de kracht van burgerinitiatieven als de burger-energie coöperatie Reindonk Energie, Kronenberg energieneutraal, collectief voor patiënten participatie Laefhoes America, Noaberzorgpunten in Meerlo, Tienray en Swolgen, Vrijwilligers-dorpsvervoer, SIHAM ondersteuning aan nieuwkomers, de Poolse raad en informatiepunt, Groengroepers en landschapsambassadeurs, taalmaatjes, dorpsverbinders en de vele onmisbare mantelzorgers.

Daarom zet de PvdA zich in voor een gemeenschap waarin die kracht de ruimte krijgt en het vertrouwen.

Wij zijn sociaal-democraten, uitgangspunt voor ons politieke handelen is mensen zekerheid te bieden van een veilig huis, eerlijk loon, een goede buur, gelijke rechten en kansen. De titel van ons toekomstprogramma illustreert het: iedereen telt mee.

De PvdA agendeert belangrijke thema's binnen de lokale politiek, maakt zorgvuldige afwegingen en staat voor haar keuzes. Dat mag u van ons verwachten.

De gemeente die wij voor ogen hebben is een eenvoudige en open overheid, die ten dienste van inwoners samenwerkt aan een positieve toekomst. Sociaal en groen.

Dat betekent voor ons:

- Inwoners praten mee binnen de gemeente
- Kracht van inwoners, wijken en dorpen krijgt de ruimte.
- Zorg is persoonlijk en minder ingewikkeld.
- We maken werk van werk, iedereen heeft een talent.
- Ieder kind heeft onderwijs dat bij hem past.
- Iedereen kan meedoen, de gemeente ondersteunt waar nodig.
- We zijn trots en zuinig op onze groene leefomgeving.
- We werken en wonen zo snel mogelijk energieneutraal.

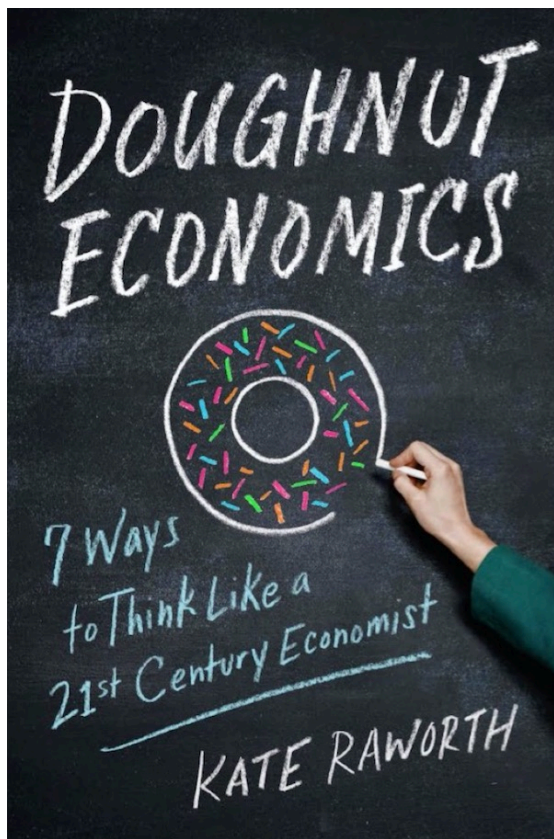
Kandidaten PvdA Horst aan de Maas:

1. Birgit op de Laak,	Horst
2. Roy Bouten,	Meterik
3. Richard van der Weegen,	Grubbenvorst
4. Jan Wijnen,	Sevenum
5. Anita Wagenaar,	Horst
6. Fuat Yilmaz,	Horst
7. Ruud Baltussen,	America
8. Eric Seuren,	Lottum
9. Jan van Dijk,	Meerlo
10. Marjolein Selen,	Kronenberg
11. Ans Coppus,	Griendtsveen
12. Piet Berden,	Horst
13. Marlies Schreurs,	Grubbenvorst
14. Maria Zanders,	Horst
15. Piet Selen,	Kronenberg
16. Truus Knoops-Kersten,	Tienray
17. Christel Thijssen-Hesen,	Melderslo
18. Piet Seegers,	Grubbenvorst

Als, PvdA, zijn wij ons bewust van onze lokale verantwoordelijkheid en ook dat we geen eiland op de wereld zijn. De grote uitdaging van deze tijd is, ook op de schaal van Horst aan de Maas, met respect voor de aardbol te leven. Dat betekent niet meer gebruiken dan we nodig hebben, verspilling tegengaan en zodanig produceren dat producten na gebruik opgeruimd of hergebruikt kunnen worden. Fossiele bronnen vervangen door hernieuwbare, natuur en biodiversiteit gezond houden, kwaliteiten van mensen zien en gebruiken en zorgen dat iedereen mee kan doen in een gezonde samenleving.

Wij laten ons inspireren door econome Kate Raworth die door middel van haar donut-theorie eenvoudig illustreert hoe een circulaire economie bijdraagt aan een gezonde wereld en hoe die economie het huishoudboekje van ons allemaal is, ondernemers, onderwijs, overheid en inwoners.

Wij werken aan de “donut van Horst aan de Maas” volgens de PvdA.
Binnenkort te volgen via onze website www.horstaandemaas.pvda.nl

2. Sterke dorpen en buurten aan zet

Horst aan de Maas is een gemeente van zestien krachtige dorpen en wijken. Inwoners werken vanuit dorpsraden en –platforms en ook steeds meer in andere verbanden met de gemeente aan een prettige en gezonde leefomgeving. Veel mensen in de dorpen leveren hun bijdrage aan de opstelling en uitvoering van dorpsontwikkelingsplannen en toekomstvisies op bijvoorbeeld de accommodaties in de dorpen.

Met zorg opgestelde vooruitblikken. Wat de PvdA betreft het fundament voor de gemeentelijke afweging van aan te pakken prioriteiten. Dorpen krijgen meer bestedingsvrijheid van leefbaarheids gelden als ze dat wensen.

Inwoners in onze gemeente zijn creatief, ondernemend, inventief, betrokken en goed in staat doordachte voorstellen te doen. Wij benaderen mensen positief en met vertrouwen. Dat is onze houding.

Verenigingen en andere samenwerkingsvormen bieden mogelijkheden voor sport, cultuur, ontmoeting en educatie. Ze zijn belangrijk onderdeel van de eigen identiteit van het dorp. Een goed gemeenschapshuis is het ontmoetingspunt in een dorp. Verenigingen hebben er hun onderkomen, er vinden evenementen plaats en er is ruimte voor ontmoeting.

Verenigingen hebben het soms moeilijk. Vrijwilligers zijn schaarser en bestuursleden moeilijker te vinden. We ondersteunen verenigingen en zijn partner in het zoeken naar oplossingen voor de toekomst.

Verenigingen waar iedereen mee kan doen, soms met wat extra begeleiding, soms door een bijzonder aanbod van activiteiten, hebben bij ons een streepje voor. Wij denken aan valpreventietrainingen voor ouderen door de judoclub, de leesclub die taalmaatjes levert en anderstaligen opneemt in hun club of de ouderenbond die jongeren basaal koken en schoonmaken leert ten behoeve van zelfstandig wonen en de voetbalclub waar ook mensen met een beperking sporten.

Onze gemeente kent een sterke sozencultuur, goede ontmoetingsplekken voor jongeren. Daarnaast zijn er ,naast de reguliere horeca, jongerenketen, ontmoetings- en uitgaansplekken voor vriendengroepen. Samen met jongeren, jongerenwerk en GGZ-instelling wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de uitdagingen met alcohol- en drugsgebruik.

Actiepunten

1. We ondersteunen burgerinitiatieven.
2. Dorpen en actieve burgers adviseren de gemeente en kunnen als ze dat willen meebeslissen over het eigen budget.
3. We helpen mee daar waar behoefte is aan samenwerking en inspiratie. Zowel op verenigings- als op dorpsniveau.
4. De gemeente informeert inwoners en dorpen tijdig en duidelijk over ontwikkelingen in hun omgeving. De verandering in de leefomgeving staat daarbij centraal in plaats van het beleidsdoel (bijv. bomenkap als onderdeel van Maasbeveiliging).
5. We willen meer bereiken met subsidies. Het vouchersysteem is zeer kansrijk en blijven we steunen. Subsidie in natura wordt onderzocht.
6. Waar verenigingen kansen zien voor samenwerking of fusie om sterker te worden stimuleren we dat.
7. Toegankelijkheid, multifunctioneel gebruik en energiebesparing zijn het uitgangspunt voor de ondersteuning aan een gezonde exploitatie van gemeenschapshuizen.
8. Alle kinderen doen mee. Waar dat financieel moeilijk is springen stichting Leergeld, Jeugdsportfonds en Jeugd cultuurfonds op een eenvoudige manier bij.

9. Scholen, kinderopvang en jeugdverenigingen worden gestimuleerd gebruik te maken van sport- en zwemvoorzieningen zodat alle kinderen de gezonde beweegnorm halen en zwemvaardig zijn.
10. We starten een educatieve proef met de vrijwillige drugstester en verleiden jongerenketen zelf aan de slag te gaan met de “gezonde en veilige” keet.

3. Gemeente, open en eerlijk

In het bestuur en de politiek gaat het om inhoudelijke afwegingen en vooral ook om de omgang met inwoners. Inwoners van Horst aan de Maas moeten erop kunnen vertrouwen dat hun gemeente goed wordt bestuurd. Laagdrempelige en eenvoudige procedures zorgen ervoor dat onze inwoners en bedrijven snel en goed worden geholpen. Deskundige en betrokken toegang tot ondersteuning en zorg. Meedenkend en flexibel naar (zorg)inwonerinitiatieven. Duidelijk en kordaat bij handhaving van regels. Horst aan de Maas is financieel gezond, dat moeten we zo houden waarbij soms duurzame investeringen voor de baat gaan, we lef blijven tonen om ruimte te geven aan innovatie. De gemeente is een aantrekkelijke werkgever, mantelzorg en werk zijn gezond te combineren, talenten krijgen kansen, eigen initiatief wordt gestimuleerd en slimme samenwerking wordt gerealiseerd.

De huidige politiek is voor mensen een ver-van-mijn-bed-show. De kloof tussen betrokken burgers en de overheid lijkt steeds dieper te worden. Het is een taak en uitdaging voor de gemeente, de overheid die het dichtst bij de inwoner staat, met een creatieve en aansprekende aanpak deze kloof te dichten. Als het aan de PvdA ligt zetten we daarbij enerzijds in op democratie van de straat, introduceren we de burgerbegroting en starten intern projecten (als "gast van de raad") waarin inwoners in de politieke keuken kunnen kijken. Inspreken tijdens raads- en commissievergaderingen wordt ook mogelijk van huis uit. De vergaderstructuur wordt eenvoudig, efficiënt, met ruimte voor debat en heldere mogelijkheden voor beginspraak .

Actiepunten

1. De samenleving wordt actief betrokken bij het profiel voor een nieuwe burgemeester.
2. De jaarlijkse jongerendag in het gemeentehuis "zinnige zaken", is een goed voorbeeld dat we doorzetten en op nieuwe manieren voor kinderen en jeugdigen uitbreiden.
3. We bieden jaarlijks een cursus politiek actief aan.
4. We voeren actief beleid voor meer vrouwen in de politiek.
5. Op eigentijdse en begrijpelijke manier wordt duidelijk gemaakt waar de gemeente aan werkt en waar het geld aan besteed wordt.
6. Wij introduceren de burgerbegroting.
7. Investeringsdienen substantieel bij te dragen aan werkgelegenheid, duurzaamheid, slim samengebruik , of de oplossing van belangrijke knelpunten.
8. Van inwoners wordt eigenaarschap gevraagd en geleverd in mantelzorg, buurtbeheer, verenigingsleven etc. De PvdA vindt dat daarom belastingen slechts met inflatiepercentage moeten stijgen.
9. Belastingen worden zo verdeeld dat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
10. Het digitaal burgerpanel wordt uitgebreid en krijgt een rol bij nieuw beleid.
11. We experimenteren met een gelote burgerraad die gedurende een jaar actief geïnformeerd wordt over lopende kwesties en om haar mening gevraagd wordt.
12. De gemeente communiceert in heldere taal en heeft daarbij in het bijzonder aandacht voor anderstaligen en laaggeletterden.
13. De gemeentelijke dienstverlening wordt eenvoudig en inwonervriendelijk.
14. Het gemeentehuis wordt een actieve samenwerkplaats. Met ruimte voor samenwerkingspartners in het gebouw.

4. Iedereen kan meedoen

Iemands afkomst, een beperking of een chronische ziekte mag geen obstakel vormen voor volwaardige deelname aan de samenleving zijn. Hiervoor moeten we nog stappen nemen. Toegankelijkheid, bereikbaarheid en bruikbaarheid zijn uitgangspunt. Gewoon waar het kan en bijzonder waar het moet.

Hoe gaat het nu echt met je? wordt de centrale vraag tussen mensen en in de zorg.

De integrale vraagverheldering en ook de filosofie van positieve gezondheid helpt ons daarin verder. Ook onze gemeente kent mensen die eenzaam zijn. Van buiten zie je niets maar als je door vraagt, is er toch iets aan de hand. Dit geldt ook voor mantelzorgers. Laagdrempelig in gesprek helpen inwoners en overheid elkaar om obstakels op te ruimen; we zorgen dat mensen niet onbegrepen blijven, in stille armoede leven of eenzaam worden.

Het is een uitdaging voor nieuwkomers om erbij te gaan horen in de buurt en met school en werk. Om dit voor elkaar te krijgen moeten we talenten zien en denken in kansen.

Ondersteuning mag geen keurslijf zijn. De basis van goede vraagverheldering kan hier meer in gaan helpen. Niet de oplossing maar het doel voorop. Bekijk per situatie hoe je iemand "echt" helpt en handel daarnaar. De gemeente heeft een rol in het zien, erkennen, ruimte geven en passend ondersteunen van initiatieven. Wij denken aan het delen van verhalen door nieuwkomers op scholen of introductie van nieuwkomers in (culturele) evenementen in de gemeente.

Actiepunten

1. Gebouwen en de openbare ruimte moeten toegankelijk, bereikbaar en bruikbaar zijn, voor iedereen met en zonder beperking, altijd en overal. Dat is niets teveel gevraagd. Als overheid geven we daarin het goede voorbeeld. Volledige uitvoering van Agenda 22 (het Europees verdrag waarin dit afgesproken is) is ons doel.
2. Platform Gehandicapten Horst, als onderdeel van de Burger Advies Raad wordt tijdig en actief betrokken bij planvorming.
3. Houding en gedrag van medewerkers van de overheid is erop gericht te achterhalen hoe het echt met je gaat en ondersteuning daarop af te stemmen.
4. Een persoonsgebonden budget en individuele cliëntondersteuning kunnen helpen bij behoud zelfstandigheid en zelfredzaamheid. In Horst aan de Maas wordt gebruik gemaakt van dit maatwerk-instrument.
5. Naast de bestaande goedlopende financiële ondersteuning van kinderen in gezinnen met weinig geld, is een aanpak gestart waarin kinderen zelf mee denken hoe armoede te voorkomen en te verhelpen is. De uitkomsten van die aanpak brengen we in de praktijk.
6. Als Horst aan de Maas hebben we een verantwoordelijkheid in een onzekere wereld. Wij heten nieuwkomers welkom en helpen met goed integreren. Stichting Vluchtelingenwerk met vrijwillige maatschappelijk begeleiders en taalcoaches is daarbij van groot belang. De gemeente zorgt voor een goede ondersteuning van vrijwilligers. We brengen de keten van begeleiding en inburgering van nieuwkomers in beeld en gaan waar mogelijk verbeteringen en versnellingen aanbrengen. Talenten zien en denken in kansen zijn de basis voor integratie. Begeleiding naar werk en inburgering vanaf het moment dat bekend is dat men naar onze gemeente komt.
7. We werken aan spreiding van nieuwkomers over onze dorpen en wijken.
8. We analyseren het gebruik van de voedselbank en zoeken op basis hiervan naar structurele oplossingen met een positief en laagdrempelig imago.

5. Zorg is persoonlijk en niet ingewikkeld.

De organisatie van ondersteuning en zorg staat in onze gemeente als een huis. We hebben niemand in de kou laten staan en gaan dat ook niet doen. Ook niet nu de druk op uitgaven van met name de Jeugdzorg onder druk staan. Een huis moet je goed onderhouden. Van repareren tot grondig verbouwen.

Op het terrein van de WMO wacht ons de komende jaren een grote uitdaging als gevolg van de vergrijzing. Een steeds groter worden groep ouderen in eigen huis moet kunnen rekenen op zorg, ondersteuning en aandacht. De gemeente kan die keten verbinden. Zorg kan worden ondersteund door techniek. Maar ook door het terugdringen van bureaucratie. Dat biedt mogelijkheden om zorg weer te combineren met aandacht. In de diverse dorpen zijn sterke initiatieven die laten zien dat het kan: aandacht voor elkaar, informele naobezorg. Ook grote bewegingen als Gezondste Regio door positieve gezondheid bieden hiervoor een prima perspectief.

Ook in de Jeugdzorg gaan we transformeren. Tot nu toe heeft de focus vooral gelegen op het anders vraagverhelderen, anders inkopen, anders regelen. Die gefocuste aanpak was nodig om deze taken met minder middelen toch goed uit te kunnen voeren. We zijn nu toe aan een volgende stap: andere, betere zorg bieden. We stimuleren innovatieve concepten die daaraan bijdragen en zijn scherp op de verbeterkansen dicht bij huis. De ambities zijn groot en er zijn logischerwijs risico's bij de open-eind financiering van ondersteuning en zorg. Benodigde zorg kun je niet uitstellen, die lever je het jaar rond.

Actiepunten

1. Onze gebiedsteams worden koploper in Nederland in integrale vraagverheldering, positieve gezondheid en maximale aansluiting op algemene voorzieningen in de dorpen.
2. We worden de Gezondste Regio 2025.
3. Inwoners weten de gemeente te vinden voor vragen over ondersteuning en zorg en aarzelen niet ons aan te spreken. Toegang is duidelijk en eenvoudig. In tekst en uitleg hanteren we heldere taal, waar nodig in meerdere talen.
4. We pakken tien complexe jeugdzorgsituaties actief op om de ambitie 1 gezin, 1 regisseur, 1 plan te toetsen, er van te leren en verbeteringen aan te brengen.
5. De gemeente stimuleert slimme domotica en ondersteunende robotisering in de zorg.
6. De inkomsten en uitgaven in het Sociaal Domein zijn in beeld. Monitoring, controle en verantwoording regelen we via een helder dashboard.
7. Onze samenleving wordt steeds diverser. Er zijn culturele verschillen, sociale verschillen, verschillen in opleidingsniveau en in seksuele identiteit. Mensen die in de zorg werken moeten goed opgeleid worden om hier mee om te gaan. Daarnaast moet die diversiteit ook terug te vinden zijn bij werknemers in de zorg.

6. Zeker zijn van een goede meester of juf

In de huidige samenleving blijven we ons leven lang leren en dat is goed. Bijzondere aandacht gaat voor de PvdA uit naar de jongste kinderen, vanaf de peuterspeelzaal is het van belang dat een kind leert in de voor hem of haar meest passende omgeving.

Beschikbaarheid van een divers aanbod in de regio in methodes en onderwijsvormen (als belevingsgericht leren, democratisch onderwijs, Agora, voldoende openbaar onderwijs) en als het aan ons ligt ook een proef met buiten-onderwijs (struinonderwijs) kan ervoor zorgen dat in potentie elk kind op de juiste plek landt. Bij een goede meester of juf. In relatie tot eventuele zorgverlening is verbetering mogelijk.

Op sommige plaatsen lijken zorgstructuren verdwenen. Vanuit het onderwijs komt het signaal dat men de juiste zorgverlener soms moeilijk kan vinden. Waardoor niemand zich verantwoordelijk voelt voor het ondersteunen bij de zorgvraag. 1 gezin, 1 plan en 1 zorgverlener is een doel dat nog niet voldoende bereikt is. De gemeente kan als samenwerkingspartner van het onderwijs ons inziens meer doen dan tot nu toe. De relatie tussen gemeentelijke jeugdgezondheidszorg en het onderwijs kan daarvoor de basis zijn. Wij pleiten voor een bredere inzet van bijvoorbeeld de combinatiefunctionarissen (zie cultuurconsulent, hfst. 9, actiepunt 7)), ondersteuning bieden bij interculturele buddy-projecten, stimulans van burgerinitiatieven die structureel samenwerken met school, zoals KANZ in Tienray en verbinding steunen tussen bedrijfsleven en onderwijs (zoals in GR2025).

Actiepunten

1. Protocollen in het onderwijs werken teveel langs elkaar. We werken aan één goede richtlijn met veel ruimte voor passende zorg in het onderwijs. Duidelijke zorgstructuur en flexibiliteit is noodzakelijk.
2. Het te bereiken doel is en blijft 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur.
3. De PvdA koestert openbaar onderwijs.
4. Democratisch onderwijs, Agora, onderwijsmethodes binnen regulier onderwijs en de internationale schakelklas, Taalrijk, zijn waardevol in ons onderwijsaanbod. In de regio willen we deze en andere (nieuwe) vormen van onderwijs die aansluiten bij de behoeften van kinderen beschikbaar hebben.
5. We bekijken de kansen van buiten- of zogenaamd struinonderwijs. Ons prachtige buitengebied leent zich er goed voor.
6. De gemeente is samenwerkingspartner van het onderwijs in maatschappelijke, natuur- en cultuur-educatieve projecten. Aansprekend voorbeeld dat we in dat kader graag samen met het onderwijs en partners als Muzikantine en Kantfabriek uitwerken is "kunst uit het vuistje".

7. Zeker zijn van een fijn huis en een goede buur

We willen langer thuis wonen en zelfstandig blijven, ook als we ouder worden of een beperking hebben. Daar zijn geschikte huizen voor nodig, een sterk sociaal netwerk, slim gecombineerde aantrekkelijke voorzieningen en kwalitatief goede zorg. Om de zelfredzaamheid te stimuleren is het noodzakelijk dat basisvoorzieningen, als ontmoetingspunt, winkel en huisarts; bereikbaar, bruikbaar en toegankelijkheid zijn voor al onze inwoners.

Het is goed wonen in onze gemeente. In Horst aan de Maas bouwen we al jaren naar behoefte. Dat is slim bouwen, precies genoeg. Toch liggen er de komende jaren grote uitdagingen voor ons. Meer ouderen, minder jongeren en op termijn minder inwoners. Nieuw blijven bouwen zoals we dat altijd hebben gedaan is bouwen voor leegstand in de toekomst. Dat willen we niet. De komende jaren komen naar verwachting veel niet-woningen beschikbaar waarin wonen goed mogelijk en wenselijk is. Ook tijdelijke woonvormen bieden kansen om voor de komende 15 jaar goede, betaalbare woningen toe te voegen in grote en kleinere kernen voor jongeren, ouderen en woonurgente. Bij de ontwikkeling van de woningvoorraad volgen we de demografische ontwikkelingen nauwgezet. De verhouding koop versus huurwoningen is in onze gemeente 80/20, sociale huurwoningen zijn er relatief weinig en worden alleen in de grootste kernen mondjesmaat toegevoegd. Er is daarnaast een druk op de leefbaarheid in sociale huurwoningwijken door concentratie van nieuwkomers, anderstaligen en inwoners met GGZ-problematiek. We pleiten ervoor geen huurwoningen te verkopen zolang er geen nieuwe gebouwd worden en een stevige samenwerking tussen gemeente en woningcorporatie voor een goede verdeling van doelgroepen over meerdere buurten en dorpen en behoud prettig samenleven in woonwijken.

Wonen is meer dan een goed dak boven je hoofd. Woongenot wordt bepaald door de kwaliteit van de straat, wijk en dorp waar je woont. De openbare ruimte vraagt ook om aandacht, iedereen wil wonen in een fijne en veilige buurt.

Actiepunten

1. Wij staan voor slimme combinaties van openbare voorzieningen. Bijvoorbeeld het gemeenschapshuis in de kleine kern waar medicijnen en hulpmiddelen opgehaald kunnen worden en ook de krachtige samenwerking van diverse partners zoals in Afslag 10.
2. We stimuleren het gebruik van dorps/buurtapp. Om elkaar te helpen en voor een veiligere woonomgeving.
3. We stimuleren het bejaardenhuis 2.0, het vriendenerf. Aparte woningen met een centrale plek, waar mensen samen kunnen eten en elkaar ontmoeten. In ons woningbouwbeleid maken we ruimte voor experimenten op dit vlak.
4. Een buddy of toekomstcoach kan helpen bij zelfredzaamheid van ouderen en behoeftigen, daarnaast is hij of zij gezelschap voor mensen die eenzaam zijn;
5. Mantelzorgers koesteren we en kunnen op ondersteuning rekenen. Met informatie, begeleiding en hulp.
6. Generaties veranderen. Als PvdA willen we het potentieel van de jeugd en de denkkraft van de grote groep vanaf 55 jaar gebruiken voor het inrichten van onze samenleving en woonomgeving. We starten een denktank van jeugdigen en een van denkers op leeftijd.

7. In een gezonde regio voel je je veilig. Burgers worden aangemoedigd en gemotiveerd om een reanimatie / EHBO diploma te halen en zich aan te melden als burgerhulpverlener.
8. Voldoende betaalbare woningen voor alle doelgroepen.
9. Kansen in wijken en dorpen optimaal benutten. Een kansmakelaar of talentenbank kan bijdragen aan een gezonde wijk economie en leefbaarheid.
10. De woningvoorraad toekomstbestendig maken. Inzetten op transformeren en verduurzamen.
11. Van de berekende woningbehoefte reserveren we 50% voor niet-nieuwbouw. Daarmee stimuleren we de transformatie van bestaande bebouwing, functieverandering van gebouwen, woningsplitsing en innovatieve woonconcepten.
12. Speciale aandacht blijft voor de PvdA nodig voor verantwoorde huisvesting van tijdelijke arbeidsmigranten.
13. Wij willen gezichtsbepalende gebouwen, zoals kerken en scholen, behouden en indien aan de orde functies veranderen of combineren. In een kerk en een school kan het goed wonen zijn.
14. De centra in Horst aan de Maas liggen er goed bij. Wij zetten erop in dat leegstand van winkelruimte in samenwerking met centrummanagement en ondernemersverenigingen gemonitord en daar waar nodig aangepakt wordt.
15. De PvdA wil doorstroming op de woningmarkt stimuleren om nieuwe starters weer kansen te bieden. Indien nodig een financieel duwtje in de rug geven door onder meer het aanbieden van starters- en duurzaamheidsleningen, voor verduurzaming en levensloopbestendigheid.
16. Wij realiseren meer en goed onderhouden groen in onze dorpen en wijken. Groene elementen in dorpscentra worden gestimuleerd.
17. De PvdA wil gericht ruimte vrijhouden in de dorpskernen voor jong en oud om er te kunnen spelen en bewegen. Bijzondere aandacht voor trapveldjes, spelen in de dorpscentra en de groene randen van de dorpen. Belevingsgericht spelen en bewegen.
18. Jongvolwassenen hebben hun eigen ruimtebehoefte buiten om elkaar te ontmoeten, gewoon wat te hangen of te skaten. In Horst aan de Maas wordt wat ons betreft ruimte gevonden voor een geode skatevoorziening.
19. Wijkagenten zijn zichtbaar en benaderbaar in de wijken net als sociaal beheerders (woningcorporatie). HadM heeft en houdt een lokale politiepost.
20. Woonoverlast wordt aangepakt door gezamenlijk optreden van partijen (buurt, verhuurder, gemeente en politie).

8.Zeker zijn van een eerlijk loon

Onze gemeente, onze regio biedt veel werkgelegenheid. In de belangrijke sectoren Agri-business/logistiek en toerisme komen er voortdurend banen bij. Dat biedt kansen om de ambities op het gebied van werk bij te stellen: werk voor iedereen. Voor wie kan werken is er werk. Waar nodig met extra begeleiding of financiële ondersteuning voor de werkgever. De gemeente blijft investeren in een goede relatie met bedrijven, ondernemersverenigingen, maatschappelijke organisaties en onderwijs. De arbeidsmarktregio Limburg-noord en daarbinnen Horst aan de Maas, als koploper voor werkgelegenheid en een gering aantal inwoners in een bijstandsuitkering. Een haalbare ambitie als we buiten gebaande wegen durven denken en doen. Met onze partners en binnen samenwerkingsverbanden als Gezondste Regio 2025, O2, Baanwijs, Agro leeft, toerisme in de Peelbergen, werken we aan een krachtig verbond tussen onderwijs en werk.

De mogelijkheden voor beschut werk blijven in samenwerking met de sociale werkvoorziening (NLW) voor inwoners laagdrempelig en passend aanwezig. Als betaald werk, om redenen, niet mogelijk blijkt zetten we in op een waardevolle maatschappelijke activiteit. Iedereen mag namelijk meedoen en zijn/haar talenten ontdekken en benutten. We leggen daarvoor verbindingen met maatschappelijke partners, verenigingen, culturele instellingen.

Actiepunten

1. De gemeente realiseert zonder treuzelen haar taakstelling door aanstelling van mensen vanuit de banenafpraak.
2. Werkgeversdienstverlening wordt creatiever en effectiever.
3. In diverse sectoren waaronder, zorg en bouw zien we grote personeelstekorten. Beleid en aanpak maken de match tussen behoefte van de markt en de talenten van mensen.
4. We zijn actief samenwerkingspartner in Gezondste Regio 2025, samen met onderwijs, ondernemers en inwoners.
5. Bedrijven en organisaties die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst nemen ondersteunen en belonen we.
6. Bij de toeleiding naar de arbeidsmarkt is er speciale aandacht voor 55+ ers en nieuwkomers.
Onzekere stappen zetten vanuit WW of bijstand wordt gestimuleerd door tijdelijk een veilige financiële basis te garanderen.
7. Jongeren komen niet langdurig in een uitkerings situatie.
8. Niet uitkeringsgerechtigde thuiszittende jongeren worden opgespoord en gestimuleerd stappen te zetten naar een zelfstandige toekomst.
9. We starten een experiment met het basisinkomen.
10. Bij aanbestedingen reserveren we 5% voor innovatie/duurzaamheid/social return.

9. Ruimte voor kunst en cultuur

Cultuur draagt bij aan het imago van een gemeente en vertelt over de lokale identiteit. Zelfontplooiing, beleving, inspiratie en meedoen zijn kernwaarden. Activiteiten in diverse dorpen geven aan dat er behoefte is oude waarden en nieuwe cultuuruitingen te beleven. Kunstenaarsdorp Broekhuizen bruist en borrelt, het Witte Dame festival in Grubbenvorst neemt ons mee terug in de tijd en Hegga Metamorfosa zorgt al enkele jaren voor een creatieve en energieke slinger aan het Tuuteriek Hegelsom. De (kleinschalige) toeristische bedrijvigheid is een belangrijke motor van creativiteit en cultuur. Arrangementen, kunstroutes, workshops en bijzondere uitspanningen verrijken onze gemeente, voor inwoner en gast. Genoeg animo voor kunst met de grote en de kleine K, de kruisbestuiving maakt ons enthousiast.

De gemeente is aan zet een lange termijn visie op kunst en cultuur vast te stellen en concrete ondersteuning te bieden. Dat wordt gemist. Huidig cultuurbeleid is te vrijblijvend en niet structureel. Voor de Partij van de Arbeid zijn speerpunten: verhogen van cultuurparticipatie door jeugd, ouderen en mensen met een beperking. Aandacht voor infrastructuur van podiumkunsten / evenementen. Sterkere koppeling tussen toerisme en cultuur. Aandacht voor cultuureducatie.

Lokale omroep Reindonk wordt de komende jaren wat ons betreft krachtig partner in een professioneel aangestuurde streekomroep in Noord-Limburg. Doel is het maken van een kwaliteitsslag met behoud van de lokale identiteit (lokale zichtbaarheid, lokaal nieuws, lokale programma's) en een lokale eigen locatie in Herberg 't Gasthoes. Basiskwaliteit van een dergelijke streekomroep zal professioneel georganiseerd en gefinancierd dienen te worden en verrijkt met de lokale kracht van vrijwilligers.

Actiepunten

1. We realiseren samen met gebruikers Herberg 't Gasthoes, de culturele huiskamer van Horst.
2. We vieren samen met alle dorpen in 2019: "800 jaar Horst aan de Maas".
3. We waarderen het aanwezige talent. We stellen een cultuurcommissie samen bestaande uit vakmensen uit de kunst en cultuur sector en geven hen een adviesrol de aankoop van kunstwerken en de inrichting van de leefomgeving.
4. We geven aandacht aan culturele instellingen in de regio, waar deze ook voor inwoners van Horst aan de Maas van belang zijn. Het Limburgs museum en bijvoorbeeld het Wereldpaviljoen in Steyl, initiatief van SOS Meerlo-Wanssum.
5. Kunst en cultuur zijn voor ons onderdeel van het streven naar Gezondste Regio 2025. Lokale initiatieven als ZEEN kan die verbinding maken.
6. We roepen op de blik te verruimen en grensoverschrijdend te durven denken.
7. We stellen een cultuurconsulent met voldoende mandaat aan als aanjager/verbinder vanuit de gemeente ter ondersteuning cultuur/kunst.
8. We starten een experiment voor berekening van het Bruto Nationaal Geluk en betrekken dat bij beleidsontwikkelingen.
9. We ondersteunen de vorming van een professioneel aangestuurde streekomroep met daarin krachtige lokale radio en tv Reindonk.

10. Maatschappelijk verantwoord leven

De PvdA verstaat onder duurzaamheid voor Horst aan de Maas, maatschappelijk verantwoord leven, met oog voor het milieu, ecologie en met toekomst-denken. Dat is een goede ruimtelijke ordening wat ons betreft. Door in een vroeg stadium de omgeving en belanghebbenden te betrekken bij de plan- en besluitvorming kunnen betere plannen gemaakt worden met meer draagvlak. De nieuwe omgevingswet geeft ons daarvoor het juiste handvat.

De PvdA staat voor een aantrekkelijk landschap om in te wonen, te werken en te recreëren. Natuur, landschap, water, rust en ruimte zijn hiervoor van essentieel belang. Niet voor alle initiatieven is ruimte. Wij zetten in op behoud en versterking van kleine landschapselementen en beeldbepalende gebouwen (cultureel erfgoed). De uitstoot van milieuvervuilende stoffen is nog steeds hoog en maatregelen blijven hard nodig om deze uitstoot te verminderen. Ook ervaren inwoners geluids- en stankoverlast.

Voor het behoud en versterking van een gezonde diversiteit aan plant- en diersoorten is een goed functionerend ecologisch netwerk van natuurgebieden van groot belang. Ontwikkelingen zoals Maasgaard dienen als voorbeeld voor toekomstige ontwikkelingen.

Het klimaat verandert. De zomers worden heter, de winters warmer en natter met als gevolg, vaker wateroverlast. Er ontstaan toenemende problemen bij de afvoer van het regenwater door de heviger buien, maar ook droogteschade voor de landbouw en de natuur. Meer dan ooit zal water de inrichting van de omgeving gaan bepalen.

Horst aan de Maas streeft samen met de regiogemeenten naar het predicaat Gezondste Regio 2025, voor de PvdA is duidelijk dat dat alleen maar kan als we ook de Groenste Regio zijn en blijven. Een verantwoorde groeninrichting en zorgvuldig beheer zijn immers belangrijk voor de kwaliteit van de leefomgeving, de biodiversiteit, een aantrekkelijk landschap en toeristisch-recreatieve aantrekkelijkheid. De toekomst is voor onze kinderen en zij worden hierbij primair betrokken via scholen en verenigingen.

De Agri-business speelt een grote rol in onze gemeente. Het is een belangrijke economische drager. Intensivering en industrialisering van de landbouw heeft een grote impact op de omgeving, zoals aantasting van landschap, verkeersoverlast, fijnstof- en ammoniakuitstoot en achteruitgang van de biodiversiteit. De intensieve veehouderij staat voor grote duurzaamheidsopgaven en moet de omslag maken naar een gezonde en duurzame bedrijfsvoering. Verschillende bedrijven in onze gemeente bewijzen al dat veehouderijen prima kunnen passen in hun omgeving. Zij verdienen een toekomst in onze gemeente. Richting bedrijven die met hun manier van bedrijfsvoering onze gezondheid en leefomgeving in gevaar brengen, moet de gemeente duidelijk en handhavend optreden. De PvdA stelt grenzen aan intensieve veehouderij. Nieuwvestiging is buiten het landbouwontwikkelingsgebied niet aan de orde en we zijn kritisch bij uitbreidingen van bestaand. Gezondheidsaspecten en omgevingsfactoren zijn belangrijke graadmeters. Grootschalige mestverwerkende industrie past niet in Horst aan de Maas.

De PvdA onderkent de urgentie om snel om te schakelen naar duurzame energiebronnen als windenergie, zonne-energie en aardwarmte. Om het energieverbruik terug te dringen, moet de gemeente organisaties en mensen voorlichten over energiebesparing. Ook zien wij mogelijkheden in een sterke toename van het aandeel duurzaam opgewekte, hernieuwbare, energie. Wij zijn voor het gebruik van groene stroom en maken daar op een verstandige

manier ruimte voor in bebouwde omgeving en landschap , een mix van toepassingen is noodzakelijk.

De PvdA ziet kansen in de brede maatschappelijke beweging van lokale energiecoöperaties, zoals Reindonk Energie en andere burgerinitiatieven (Kronenberg energieneutraal, Buurkracht in America en Norbertuswijk Horst) op dit gebied. Deze verbinden inwoners en bedrijven bij het energiezuinig maken van woningen maar ook bedrijfspanden. Investerings in duurzame energie kunnen daarnaast bijdragen aan lokale werkgelegenheid. De gemeente heeft een voorbeeldrol en kan die waar maken met energiebesparing, maximaal gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en afscheid van fossiele brandstoffen, openbare gebouwen zijn snel gasloos, zeker bij nieuwbouw en grootschalige renovatie.

Een optimale fietsinfrastructuur en een hoogwaardig fietsnetwerk : comfortabel, veilig en snel. Wij gaan voor meer vrij liggende fietspaden en een veilige aansluiting van het fietsennetwerk met omliggende gemeenten. Werkgebieden zijn goed bereikbaar. Waar mogelijk en niet in conflict met natuurbehoud wil PvdA Horst aan de Maas goede fietspaden bij natuurgebieden. Onduidelijke situaties waardoor het voor fietsers onveilig wordt, worden bekeken en aangepakt.

Handhavingscapaciteit is beperkt. De PvdA vindt dat we daarom heel gericht moeten kijken waar we handhaving inzetten, naast veiligheid is controle op duurzaamheidsmaatregelen bij bedrijven voor ons een nieuwe prioriteit. Goede handhaving is naast vertrouwen, dialoog en mediation, essentieel voor een veilige, mooie en leefbare leefomgeving. Het versterkt het vertrouwen van inwoners in de overheid en naleving van wet- en regelgeving.

Actiepunten

1. We staan voor een open en duidelijke, vroegtijdige en vooral volledige informatieverstrekking. Overleg met omwonenden en belanghebbenden vooraf. Omgevingsdialoog wordt bij veranderingen standaard.
2. Plannen worden getoetst op inpasbaarheid en haalbaarheid en de gevolgen voor mens en natuur.
3. Vooruitlopend op de omgevingswet werken we een handvat uit om het gezondheidsaspect van een plan te wegen voorafgaand aan vergunningverlening en een aanpak waarbij de initiatiefnemer de bewijslast levert van het gezonde eindresultaat.
4. Er is veel te winnen tussen regelen en handhaven. Aan de voorkant de dialoog. Wanneer in de praktijk zaken anders uitpakken dan verwacht en berekend, dan geldt er een oplossingsverplichting. Bedrijven die ruimte krijgen voor initiatieven krijgen ook resultaat- en verantwoordingsverplichtingen.
5. De PvdA wil dat de gemeenteraad nadrukkelijk de prioriteiten van handhaving mee bepaalt en de resultaten gerapporteerd krijgt.
6. De PvdA wil een gezonde leefomgeving waarbij mensen niet bang hoeven te zijn voor fijnstof, luchtvervuiling, geluids- en stankoverlast. Meten is weten, daarom willen wij actuele metingen op relevante plaatsen in Horst aan de Maas.
7. Gegeven de actuele inzichten over de relatie tussen intensieve veehouderij en gezondheid actualiseren we onze structuurvisie.
8. Grootschalige landbouwvoertuigen worden uit de kernen geweerd.
9. Leegstaande agrarische bebouwing wordt bewoond of opgeruimd. We vormen een omvormings- en sloopfonds.
10. We ondersteunen het burgerinitiatief van een groene corridor tussen Horst Noord en de Castenrayse Vennen.

11. De PvdA wil de karakteristieke laanbomen zoals die Griendtsveen kenmerken zeker stellen, op een goede manier oud voor jong zodat steeds het hoogwaardige aanzicht intact is.
12. De PvdA wil ruimte voor wateropvang in nieuwe en bestaande bebouwing als standaard.
13. Het verlies van biodiversiteit baart ons zorgen, we ondersteunen activiteiten die de bijenpopulatie op niveau houden.
14. Wij willen dat de gemeente de aanleg van bloemrijke akkerranden, groenstroken en initiatieven voor pluktuinen en voedselbossen op andere gemeenschappelijke gronden stimuleert en faciliteert.
15. Wij willen dat de gemeente lokale energiecoöperaties en andere inwoner-initiatieven die een energieneutraal Horst aan de Maas bevorderen ondersteunt.
16. Binnen 4 jaar zijn we de fietsregio van Nederland voor werkverkeer en vrije tijd.
17. De landschapsarchitect controleert 5 jaar na vergunningverlening realisatie van het inpassingsplannen en rapporteert over de situatie. De gemeente treedt daarbij zo nodig handhavend op.
18. We behouden en optimaliseren ons afvalstelsel waarmee we koploper afvalscheiding zijn. Goed scheiden is de beste basis voor kansrijke recycling. We stimuleren initiatieven om zwerfvuil te voorkomen en op te ruimen.